

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Ša. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnia vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Iaseratni oddelok uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in uveljavljeno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorako.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnilne naročnine, ne uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2.20, za pol leta Kron 1.10.

Velj dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in nekepele se ne vračajo. Naročnina, oglašje in reklamacije se pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naradni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik: ŠTEFAN GODINA. Lastnik konzorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Polnohranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 13. V nadaljevanju adresne debate je priporočal posl. Petrovič (Starčevićeva stranka) adresni načrt svoje stranke. Govornik je oistro napadal Ogrsko in Avstrijo ter označil nagodbo iz leta 1868 kakor vzrok vsega zla za Hrvatsko. Na to je bila adresna debata pretrgana in prešlo se je na nadaljevanje debate o zvišanju učiteljskih plač.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 13. — Skupščina je pričela razpravo zakonskega načrta o ureditvi pristojbin in kolektivov.

Ogrski proračun — dokaz gospodarske krize tudi na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 13. Ogrska zbornica je začela danes generalno debato o državnem proračunu za leto 1911. Poročevalec Roland Hegedüs (član delavske stranke) je pojasnjeval proračun od vseh strani ter poudarjal, da se dohodki niso povišali vspešno z večjimi izdatki. Iz tega se torej razvidi, da se tudi na Ogrskem občuti posledice gospodarske krize, ki ni drugo, kakor posledica nesrečne zunanje in notranje politike.

Potem sta govorila še posl. Julij Paisz (Košutova stranka) in Stefan Szabo (kmečka stranka), na kar je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja se bo z ozirom na marčno slavnost vršila v petek.

Sestanek cesarja Viljema in italijanskega kralja.

RIM 13. Določeno je, da se italijanski kralj in nemški cesar sestane dne 25. t. m. v Benetkah.

Cesar Viljem pride zopet na Dunaj.

DUNAJ 13. O priliki svojega potovanja v Benetke se ustavi nemški cesar Viljem tudi na Dunaju, da obišče avstrijskega cesarja.

Nemški odposlanec v Belemgradu odpoklican.

BELIGRAD 13. Nemški odposlanec Reichenau je izročil danes kralju v privatni avdijenci svoje odpoklicno pismo.

Združene države in Meksiko.

NEW-JORK 13. „Times“ javljajo iz Washingtona: Izjavlja se pozitivno, da bodo Združene države intervenirale le v slučaju nevarnih nemirov v Meksiku. Ker se je meksikanska vlada pritoževala, da se vzdržava ustaja le s pomočjo, ki prihaja iz Amerike, hoče ameriška vlada to z vsemi sredstvi preprečiti.

NEW-JORK 13. Na podlagi neke brzoglavke, ki je došla iz Jonglosa v Arizani, je prišlo minulo nedeljo pri Agoprietu do boja med petsto ustaši in tristo mož vladnih čet. Padlo je 35 mož.

LONDON 13. „Morningpost“ javlja, da je meksikanska vlada izdala ukaz za mobilizacijo cele armade. Ta armada šteje 25.000 mož, ki se morejo v slučaju vojne povišati na 40.000 mož.

NEW-JORK 12. Iz Washingtona došle vesti svedočijo, kako veliko zanimanje za dogodke vlada po bankah in v trgovskih krogih. Vedno izprašujejo v Washingtonu, kako stoji stvari v Meksiku. Ti krogi večinoma obsojajo politiko vlade, ki namestila intervenirati.

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov. Štefan Klavs.

Slavni direktorij je bil zelo vzradoščen na vicebani energiji in ga je silil, na še odločnejše postopanje. Predsednik direktorija, Ivan Bužan, je odpisal vicebanu, naj samo seka, kolje, ropa, ubija ter da se spomni tudi njih. Tako se je tudi zgodilo. Močni pehotni oddelki in konjenice so odšli proti Kalniku in Lonji za kmeti, ki so se bili spustili v beg. Preplašeni so pustili doma žene, otroke in starce, samo da bi si rešili življenje. Kar so ugrabili plemičem, so pustili doma za plen stanovski vojski. Ta je ropala in plenila vse, kar ji je le prišlo pod roko: voli, krave, ovce, konje, svinje, vino, žito, z eno besedo — vse! Ni se pazilo, kaj je kmetovo, kaj je bilo ugrabljeno plemičem, kar bi se jim moralo vrniti. Vojaki, poslani proti Križevcem, so oplenili posestvo jezuitov Tkalec ter odgnali lepo njivo.

*) Ure, sece, maeta, rape, occide, sed et ostri memoris.

NORFOLK 13. — 24 stotni obrežnega topništva je odšlo v Galveston. Tamkaj pričakujejo nadaljne tri batalijone strojnih pušk.

Avstrijska kolonija v Argentini.

DUNAJ 13. Neki tukajšnji list poroča, da se v merodajnih krogih študira obširni kolonizacijski načrt v Argentini. Za načrt se baje interesira tudi „Avstr. kred. zavod“.

Turčija.

CARIGRAD 12. Listi poročajo, da ne bo obsedno stanje podaljšano za eno leto, marveč na nedoločen čas in bo odprava prepuščena razsodnosti vlade.

CARIGRAD 12. — Vrhovni poveljnik ekspedicije v Jemen je včeraj odšel iz Hodeide v Menaho, kamor dospe v šestih dneh. Po utrditvi Menaha odmarširajo čete proti Sani.

Sarajevo 12. Danes po noči je nenadoma umrl sekcijski načelnik Jakob vitez Mikuli.

Dunaj 13. Cesar je danes vsprejel odposlanstvo civilnih inženirjev Avstrije, med njimi inženirja dr. Dompieri-ja in Piani-ja iz Trsta; odposlanstvo je izreklo zahvalo za podelitev pravice, da smejo imeti ces. orla.

Opatija 12. Semkaj je dospel minister za unanje stvari grof Aehrenthal.

Harbin 13. Včeraj ni nihče umrl tukaj za kugo.

Tržaško Slovenstvo, njeja vodstvo in njeja delo.

XI.

Kolikega pomena je naša gospodarska, oziroma denarna organizacija — ki se je v Trstu v presenetljivo kratkem času razvila od neznatnih začetkov v mogočno stavbo — za ohranitev slovenske zemlje in njenih krasot in bogastev slovenskemu narodu, za to smo dobili v minolem letu eklatanten izglede za nakupom znanega hotela Grljan pri Miramaru z vsemi zemljišči vred od strani naših denarnih zavodov: „Jadranske banke“, „Posojilnice in hranilnice“ in „Trg. obrtne zadruge“. S tem je ta krasna pozicija — pravi biser našega obrežja, ki je bil že v največji nevarnosti — ohranjen naši narodni posesti. V ta namen ustanovljena hotelska družba „Grljan-Miramar“ hoče tam investirati primeren kapital, da se rečena pozicija razvije v moderno urejeno morskopalnišče! Je-li treba šele pojašnjevanji in dokazovati, kolikega pomena bo to — poleg tega, da ohranimo prekrasen predel naše zemlje narodovi posesti — za našo narodno gospodarstvo s tem, da bomo imeli svoj delež na dobičkih, ki jih donaja tujski promet?! A poleg tega še kolik moralen, naroden dobiček!! Bratje od vseh strani, imovitniki, ki so doslej tujim podjetjem polnili blagajne, bodo odslej množili naše narodno imetje, a poleg tega se bodo vedno bolj oživljali stiki med nami in ostalim, izlasti avstrijskim slovanskim svetom, širilo in poglabljalo se bo poznavanje medsebojnih razmer in potreb. S tem činom naših podjetnih denarnih zavodov je storjen važen korak k slovanski vzajemnosti — a ne k tisti toli zasmehovani sanjavi vzajemnosti političnih fantastov in utopistov, ampak k realni, plodni vzajemnosti praktičnega dela!

To vrsto dela za ohranitev slovenskih naravnih krasot slovenskemu narodu povspejuje tudi naša agilna podružnica „Slov.“

hovo živino v Zagreb, kjer so plen delili. Sam podžupan Rafaj je moral gledati, kako so gnali njegovo živino, ki so jo uporni kmetje ugrabili v Ravni ter si jo razdelili med seboj.

Razuzdano in besno je plenila vojska po upornih krajih. Ker niso imele kaj jesti, so matere skakale z otroci v vodo, ali pa so samo otroke vanjo metale v mnenju, da je bolje, da umrjejo, nego da trpe kakor one same.

Med kmeti so bili tudi izdajice, ki so vojski — samo da se sami izvlečejo iz škripcev — kazali, kje se nahajajo skrivališča upornih kmetov, ki so jih lovili po gozdech, obešali, ali jih mučili, ali so jih pa gnali v velikih trumah v ječe v Zagreb, Varaždin in Križevce. Kraji od Kalnika in dalje do Vrbovca in Lonje so bili spremenjeni v kratkem času v puščo. Ni bilo več živega bitja, razven vicebanove vojske, ki je še vedno ropala in požigala. Še-le takrat, ko so izprevideli, da ni nič več za plenjenje, so se vrnili, z vicebanom na čelu, v Zagreb, kjer so jih vsprejeli kakor rešitelje in zmagovalce.

V samostanu bratov Pavlinov v Križevcih so ravno sedeli redovniki pri večerji, ko

planinskega društva“. Le škoda, da nima še večih sredstev na razpolago!

Iz najnovejših dni pa moremo zabeležiti dogodek, ki nam more služiti v merilo za precevanje in poznavanje razvoja naše denarne organizacije. Ravno včeraj smo prinesli poročilo o ustanovnem občnem zboru društva jugoslovanskih bančnih uradnikov v Trstu. Društvo šteje že sedaj nad 80 členov, a zatrjajo nam, da to število gotovo poskoči na 100. Poslovanje denarne organizacije, ki zaposluje toliko število uradnikov, mora že zavzemati obseg, ki sili v spoštovanje in opravičuje najboljše nade za bodočnost. In res: nikakega dvoma ni, da ta organizacija še dolgo ni na svojem višku, marveč kaže vse tendenco za nadaljni razvoj in spopolnjevanje.

Vsa v tej razpravi navedena dejstva, ki jih more kontrolirati vsakdo, se združujejo v dokaz, da so tisti možje, ki so se v hudih časih največje stiske posluževali jedinega sredstva, ki jim je bilo na razpolago, da so obvarovali ljudstvo pred obupom: idejalnega dela navduševanja z besedo in pesmijo — da so ti možje imeli pred očmi resnico, da solidno gospodarsko delo ustvarja šele neporušne fundamente za narodovo bočnost in da so čakali le na primeren trenutek, ki ga donese naravni, logični, organični razvoj.

In z zadovoljstvom lahko kažejo danes na vspehe tega dela... Že čujemo kritike, kako se nam rogajo: vaši voditelji se dičijo s „pavovim perjem“, pripisujejo sebi delo — drugih!

Tako so nam tudi oporekali glede vspehov političnih in narodnih borb na tržaškem ozemlju, češ: to je delo „ljudstva“, ne pa delo voditeljev! Se več: trdili so celo, da je „ljudstvo“ izvršilo to delo proti volji vodstva in vkljub njegovemu konservatizmu in nazadnjaštvu!

Da je taka trditev absurda, gorostasen nesmisel, o tem so menda v soglasju vsi razsodni, resno misleči ljudje. Ali tu bi mi stavili do p. n. gg. kritikov vprašanje: hočejo-li trditi tudi to, da je tudi vsa naša gospodarska, izlasti denarna organizacija delo ljudstva samega, da je ljudstvo samo izvršilo delo, ki zahteva toliko intelekta, toliko spretnosti, toliko strokovne vsposobljenosti, toliko izskustva in — tudi to bodi povedano brez strahu in v lice nevarnosti, da nas kakov glasni kritik postavi na sramotni oder slaviteljev kapitalizma — toliko... kapitala?!

Če si upajo to trditi in svojo trditev tudi veljavno podpreti — potem jim obljubljamo slovesno, da položimo orožje in kapituliramo pred njimi!

Ne, tega si ne bodo upali, pač pa poročajo, da tega gospodarskega dela niso izvršili voditelji, tistih „par odvjetnikov“, marveč drugi!

Lahek nam je odgovor. Gotovo je res, da možje, ki sestavljajo politično vodstvo tržaškega Slovenstva, niso storili sami vsakega posamičnega koraka, da niso izključno oni izvršili vsake poteze s peresom ter da danes te zavode vodijo tudi drugi. Ko bi bilo to možno, da bi imelo politično vodstvo vse samo v rokah, potem bi bil to le žalosten znak, da je organizacija — mižerna. To je vendar v naravi stvari, da z naraščanjem in širjenjem organizacije mora naraščati tudi število sotrudnikov in da morajo oni, ki so imeli začetke v rokah,

je nekdo močno pozvonil pri zaprtih vratih. To je bilo nekaj nenavadnega za samostan in kmalu je prišel vratar v jedilnico ter šepnil predstojniku nekaj besed, na kar je le-ta, iznenaden, odšel na hodnik.

Na hodniku je stal človek drhteč, od mraza in vznemirjenja.

„Kaj, vi ste tu, plemeniti gospod!“ je rekel začuden predstojnik. „Kaj se je vam zgodilo?“

„Zasledujejo me, kakor psi ranjeno zver“, je odgovoril Stjepko Domjanič. „Viceban sumi, da sem držal s kmeti in me preganja, da sem komaj utekel njegovim vajokom.“

„Pa kako da ste prišli semkaj? Ali ne veste, da s tem izpostavljate naš samostan v nevarnost? Ako izve to viceban.“

„Sila kola lomi“, je odgovoril Domjanič na to. „Ugledni meščani so mi pomagali, da sem prišel v mesto in sedaj sem tu. Vi mi morate dati zavetišča!“

„S kakšno pravico zahtevate to od nas?“ se je razjezil predstojnik. „Veste, da vas preganjajo.“

„Ne bo zastoj!“ je rekel Domjanič tiho. „Nadejam se, da se srečno izkopljem iz te zagate in potem vam zapišem vse premoženje, ki vam pripade po moji smrti.“

prepuščati drugim nadaljno delo. Ali resnica je vendar ta, da so možje, ki so danes na političnem vodstvu, dejanski sodelovali na snovanju naših gospodarskih organizacij: bodi že, da je direktno od njih prišla inicijativa — tako imenujemo n. pr. dra. Gregorina direktno očeta tiste „Jadranske banke“, ki je danes v ponos tržaškemu Slovenstvu —, bodi da so pomagali z nasveti, koristnimi idejami, moralno podporo. Ni je gospodarske organizacije, pri katere snovanju ne bi bil ta ali oni političnih voditeljev sodeloval v odlični meri.

Pa tudi, če ne bi bil nobeden voditelj pozitivno sodeloval na snovanju sedanje gospodarske organizacije, ostaja za politično vodstvo še vedno neustavljiva zasluga, da je z mnogoletnim delom za narodno probujo in politično in socialno organizacijo ustvarjalo potrebne podlage, da je ustvarilo možnost sedanje gospodarske organizacije.

Narod, ki je politično in narodno v mrtvilo ali celo izumiranju, si ne bo nikoli ustvarjal gospodarske organizacije s specifinim znakom lastne narodne individualnosti in z namenom zagotovitve narodne bodočnosti.

Tudi brez priznanja p. n. gg. kritikov bodi tudi to izjavljeno na ves glas, da tudi gospodarsko delo na tržaškem ozemlju sme politično vodstvo z rodoljubnim zadoščenjem beležiti v anale svojega truda in dela.

Napadi „Slovenca“ na dr. Kramarja.

„Union“ se ponovno bavi z napadi v „Slovenca“ ter pravi, da so ti mučno zadeli poslance in češko časopisje. Naravno je — pravi — da tudi v taki homogeni korporaciji nastajajo razlike v mnenju; ali v korporaciji, ki more dosežati svoj cilj, namen in vspeh le tedaj, ako se o njeni taktiki lojalno razpravlja in presoja ter jo izvaja; nikakor ni smetati na tak način reševati nastalih diferenc, kakor se je to zgodilo v zadnjem času od strani nekaterih slovenskih listov. To bi moglo dovesti tako daleč, da postane soglasno postopanje v „Slov. uniji“ nemogoče. Ako je to v resnici prepričan enega dela tega ujedinenja, potem bi bilo pač bolje, da se to odkrito govori; ker ugledu „Unije“ ne škoduje nobena stvar bolj, nego ti vedni spori in vspostavljanja miru, kar stavlja Unijo le v zasmeh, a ta je bila gotovo ustvarjena za kaj drugega. To treba uvaževati tembolj, ker slovenski listi jemljejo stvari vedno le od osebne strani. Mi smo bili vedno za to, da češki poslanci iščejo zaveznikov in goje zavezništva in smo pri tem vedno v prvi vrsti računali na Slovence, ki imajo tudi v čeških poslancih naravne zaveznike, ali vendar stavljamo smoteno in jednostno postopanje čeških poslancev na čelo svojih želja. Ta zveza pa bi morala mnogo izgubiti na svoji vrednosti, ako bi se morala dan na dan obnavljati po sporazumih in sklepanju miru. Ne glede na različne ovire so Čehi stremili po vspostavljenju „Slov. enote“, meneč, da bo ta koristna obema narodoma in njim interesom. Na češki strani je bilo težkih pomislekov, a vendar so s te strani lojalno držali vse sklenjene dogovore, zahtevati pa morajo, da jih spoštujejo tudi na slovenski strani. Sicer bo „Slov. unija“ v zasmeh nasprotnikov.

Predstojnik se je malo zamislil. „Samo, da ne bi naš red imel sitnosti pri tem“, je rekel predstojnik. „Rad vam bi pomagal, a kako? Svetujte mi!“

„Preoblecite me v fratra!“

„Hm, to je lahko reči!“ je odgovoril predstojnik. „Če pa izvedo, da ste tu, in če pridejo semkaj, vas spoznajo takoj in potem je vse izgubljeno.“

„Saj imate več samostanov!“ je pristavil Domjanič. „Odpravite me ali v Remete pri Zagrebu, ali v Kamensko pri Karlovcu. Tamkaj ostanem toliko časa, dokler se ne pozabi vse.“

Predstojnik se je zopet nekoliko zamislil in je na to pomignil Domjaniču, da naj mu sledi v gorenje nadstropje. Tu mu je odprl celico, dal mu redovniško obleko ter mu zapovedal, da naj se ne prikaže nikomur.

Viceban je dal izdajalskega plemiča iskati po vseh skrivališčih okoli Križevcev in še celo po mestnih hišah, ali to mu ni padlo na um, da bi se mogel begunec skriti v samostanu.

Polagoma je začela odhajati vicebanova vojska iz križevske okolice. Šele sedaj je odleglo beguncu v pavlinskem samostanu in njegovemu čuvaju. (Pride še.)

Dnevne novice.

Dr. Milovanović o položaju na Balkanu. Kakor javljajo iz Belegrada, se je srbski minister za vnanje stvari izjavil, da Srbije ne more vzemirjati zblizivanje balkanskih držav, Bolgarije, Grške in Črnogore, ker je ni nevarna koncentracija balkanskih držav, pač pa se je Srbiji bati evropske koncentracije.

Vseučilišni profesor dr. Mat. Murko v Gradcu je predlagan na prvem mestu za profesorja slovenske filologije na vseučilišču v Vratislavi.

Društvo čeških žurnalistov na Dunaju. Včeraj se je ustanovilo društvo dunajskih čeških žurnalistov. Predsednikom je bil izvoljen dopisnik „Narodne Politike“, pl. Česany.

Ljudsko štetje.

Mahinacije in grožnje.

Dne 4. t. m. je bil Josip Franič, stanujoč v Kladinu št. 783, pozvan na sekcijo za ljudsko štetje v ul. Donatello (pri sv. Ivanu). Šel je, da vidi, kaj da gospoda žele od njega. Poiskali so njegovo naznailnico in jo razgrnili na mizo. Ostrmel je mož, ko je opazil, da so vso rubriko o občevalnem jeziku falsificirali tako, da je bila napoved „slovensko“ prečrtana in zraven zapisano „italiano“. Vprašal je, kako da je napravil ta falsifikat? Odgovorili so, da oni tega niso napravili! Franič je pograbila sveta jeza in je nastopil z vso strogostjo proti temu nezastopnemu falsificiranju. Zahrteval je, naj mu vrnejo falsificirano naznailnico, da žnjo nastopi drugo pot. Odrzali pa so komad naznailnice z podpisom imenovanega in mu ga dali — z nalogom, da napravi novo naznailnico do ponedeljka dne 6. t. m. in sicer že do 9. ure zjutraj — drugače da ga kaznujejo z globo 40 kron!!

Franič se ni odzval gospodi v ulici Donatello, pač pa je napravil potrebne korekture, da se tudi vladni organi prepričajo, kako tržaški magistrat vrši ljudsko štetje!

In na podlagi takega štetja naj država in sploh svet izve, koliko je ene ali druge narodnosti v Trstu?!!

Domače vesti.

Odklikovanje. Cesar je najvišjim odlokom od 10. t. m. podelil kapitularnemu vikarju in proštu stolnega kapitlja tržaškega mons. dr. Františku Petronio komturški križ Fran Josipovega reda.

Imenovana sta: Provizorični namestniški konceptist dr. Teobald Khuen-Belasy v Trstu definitivnim konceptistom, nam. konceptist praktikant Anton Mračkovčič v Kopru namestniškim konceptistom. Obadva ostaneta na dosedanjih mestih.

Smrtna kosa. V nedeljo je umrla v Sežani v prezgodnji dobi svojega življenja po kratki in mučni bolezni velespoštovana rodoljubka in obče priljubljena slovenska žena, gospa Janja Stolica. Kakor vedelna odborica tamonje ženske podružnice sv. Cirila in Metoda si je stekla mnogo zaslug. Po svojem rodoljubju, po svoji gostoljubnosti in svojem plemenitem značaju, je bila splošno znana in čislana. Pokojnica zapušta edino hčerko Mimico, ki bo gotovo sledila plemenitim intencijam svoje matere. Pogreb zemskih ostankov pokojnice bo danes ob 4. uri popoldne v Sežani.

Zaljubljen ostalim naše odkritosrčno sožalje, osobito pa potrti gospici hčerki!

Nemški strahovi. „Deutsche Stimme aus Krain, Triest und Küsterland“, ki izhajajo kakor priloga znanega revolveržurnala „Grazer Tagblatt“, prinašajo v številki od minule nedelje, 12. t. m. sledeči dopis iz Trsta:

„Gibljejo se Čehi ob bregovih močre Adrije — novo češko društvo na morju.“ S temi besedami začenja uvodni članek novega v Trstu izhajajočega češkega lista „Hlas Adrije“, glasila tukajšnjega češkega jahtnega kluba. V tem članku je podana predvsem kratka zgodovina tukajšnjega čestva (o katerega eksistenci večina naših rojakov pač nimajo nikakega pojma). Kakor predstavlja sta se pred leti nastanila tu dva češka veletirca, eden trgovca s kavo, drugi s čajem. Seveda sta spravila sem celo vrsto čeških uslužbencev. Tema je sledil kmalo tretji trgovec. Pri „Lloydu“ in Austro-Amerikani je bilo nameščenih cela vrsta čeških zdravnikov. (Sedaj jih je 12). Tudi pri državnih in drugih uradih je veliko Vaclovih sinov (Wenzelsöhne).

Največje ojačenje pa je dobilo tukajšnje čestvo z osnutim podružnic „Zivnostenske banke“ in „Ustredne banke českých spořitelů“, ki imata, mimogrede omenjeno, nameščene seveda same Vaclove sinove. Posledica nastavljenju slednjih je bilo osnutje češke „Besede“ leta 1909, kateri je sledil naslednje leto češki jahtni klub. Število članov slednjega je skočilo tekom ustanovnega leta od 88 na 132. Za sedaj poseduje isti le eno ladjo.

Z zadoščanjem ugotovlja list, da je v Trstu in okolici 1500 Čehov, dočim so isti na drugih krajih obrežja bolj redko nasejani. Zato prihaja za sedaj kakor sedež češke straže ob Adriji (!) le Trst v poštev. Članek našteva celo vrsto na obrežju nahajajočih se sanatorijev in hotelov. Skušnje

minulosti dajajo pisatelju omenjenega članka nado, da dobi ta razvoj čestva ob Adriji z inteligenco in trgovsko-kapitalističnimi sredstvi itd. vedno nove hrane.

Kakor iz gornjega razvidno, Vaclovi sinovi gredo s pravo češko trdnostjo na osvajanje (?) Adrije. Da-si za sedaj še ne more biti govora o kaki češki nevarnosti, pada vendar že sedaj močno na tehtnico konkurenca, ki jo prouzročajo oni na raznih poljih. Z njihovim kapitalom dobivajo tudi prizadevanja Čehov mogočno oporo.

Prevedli smo doslovno z vsemi klicaji, vprašanji itd. gori omenjeni izbruh brunne nemške duše. Dopisniku nemškega trobila se menda zdi število 1500 Čehov v Trstu previsoko. Mi pa pravimo, da je to število še prenizko vzeto. Po našem mnenju je v Trstu najmanj 3000 Čehov; res je pa, da je od teh polovica izgubljenih, ker je bila dosedanja njihova organizacija pomanjkljiva.

Če se nemški list izpodtika nad izrazom „češka straža ob Adriji“ bodi mu povedano, da imajo Čehi v Trstu večje pravice, nego Nemci. Čehi imajo kakor Slovani v Trstu svojo domovinsko pravico, dočim so Nemci bili vedno in so v Trstu tujci in gostje, ki uživajo slovensko-italijansko gostoljubje in je — zlorabljajo.

Seveda trde nemške butice tega ne morejo umeti.

Novi škof tržaško-koperski mons. dr. Andrej Karlin pride, kakor smo že poročali, v Trst jutri 15. t. m. v vlakom državne železnice ob 11:15 popoldne in sicer iz Gorice. Iz Gorice v Trst ga bosta spremljala dva kanonika tržaškega stolnega kapitlja. Vsprejem bo oficijelen. Na kolodvoru državne železnice pri sv. Andreju pozdravi novega škofa namestnik princ Hohenlohe, župan dr. Valerio, kapitularni vikar mons. Petronio in drugi načelniki oblastni. Iz kolodvora se novi škof odpelje v škofijsko palačo, kjer se mu predstavi duhovščina in ga ob tej priliki nagovori mons. Petronio. Jutri popoldne, v četrtek in petek napravi novi škof vizite raznim načelnikom civilnih in vojaških oblasti. V nedeljo dopoldne se bo vršilo v baziliki sv. Justa posvečenje in ustoličenje novega škofa. Posveti ga pa dunajski nadškof koadjutor mons. dr. Nagl. Asistirala mu bosta goriški knez nadškof in metropolit dr. Sedej in ljubljanski knez škof dr. Jeglič. Navzoča bosta tudi krški škof dr. Mahnič in poreški škof dr. Flapp. Pred pontifikalno mašo, ki prične ob 9. uri dopoldne, se škofje z duhovščino, unanijimi prelati, stolnim kapiteljem podajo v slovenskem sprevodu iz češkega konvikta v baziliko sv. Justa. Vsa cerkvena slavnost bo trajala do poludne. — Ob 1. uri bo v škofijski palači banket, na kateri so povabljeni načelniki civilnih in vojaških oblasti.

O tržaškem gibanju. Pod tem naslovom piše „Časopis češkega železniškega uradništva“:

Tega gibanja je torej konec. Končalo se je brez gmotnega uspeha.

Tržaška pasivna rezistenca je bila spontanna protidraginska demonstracija; nič več in nič manj. Zdaj, ko je vsega konec, lahko tako govorimo. Zakaj tako naiven menda ni bil nihče, da bi bil za gotovo pričakoval kakih učinkovitih zmug v tem, res samo lokalnem boju. Res je samo, da so Tržančani hoteli igrati rešitev svojih starih zahtev; a vsi smo vedeli, da bo ravno v tem času težko kaj dobiti.

No, zdaj bi kdo oponošal lahkomišelnost, češ, kaj pa rogovilite, če veste, da nič ne opravite? Dobro. Nekaj je na tem. Toda če poznamo v vsakem oziru strašne in kilave tržaške razmere; če pomislimo, da to gibanje ni bilo organizirano, da je marveč izšlo iz velike in neorganizirane mase, ki je poznala samo težaven svoj gmotni položaj in se ni dala krotiti od nikogar; in če dalje še povemo, da so vodili to gibanje ljudje, ki jih je tok časa daleč prehitel, ljudje, ki ne pripadajo nobeni organizaciji in nimajo o takih gibanjih nobenega izkustva — potem se moramo res čuditi, da je vsa stvar šla vsaj v tolikem redu. In vendar kljub tem trdim, a odkritim besedam nočemo obsojati nikogar. Pišemo vse to le, da ostane zapisano in da nam bo služilo v nauk za prihodnost.

Vzdržati tega gibanja do konca ni bilo mogoče. Nekaj iz prejšnjih vzrokov, največ pa zaradi tega ne, ker je vlada prav lahko koncentrirala vse svoje protisile in je imela pripravljena sredstva, da bi bila pasivno rezistenco zadušila lahko v najkrajšem času.

Tržaška pasivna rezistenca je imela samo ta uspeh, da je dokazala, kako možna so tudi samo lokalna gibanja, in je bila vladi momentno za kako poznejšo dobo. V neposredni vzrok bo tudi, da se bo vlada vendarle morala odločiti za kako pomoč svojim uslužbencem v Trstu.

Tržaškim državnim uradnikom in uslužbencem služi to v pouk, da je za take reči najprej treba začeti tam, kjer je najti pogoj za uspešne akcije, to je, državni uradniki in uslužbenci v Trstu naj zdaj že vendar enkrat začno misliti, potem bodo lahko šele delali. Organizirati se morajo, samo trdna organizacija jim more jamčiti, da todi drugič ne pogorijo.

Poleg tega bi jim priporočali več res-

nosti in poguma, pa več premisleka. Vso akcijo je namreč vodil nekak odbor, izvoljen na javnem shodu. Za pomočnika si je pritegnil zaupnike iz vseh službenih kategorij. Sklepi in pogovori teh zaupnikov pa niso ostali tajni. Vse je navadno prišlo v javnost in celo v časopise. Ne pravimo, da to včasih ne more biti drugače, vselej pa moramo glede takih stvari postopati tako, kakor to zahteva resnica. Po časopisih in drugod so namreč krožile vesti, ki so bile popolnoma neresnične ali pa čudno izkrivljene. To se ni godilo iz taktičnih ozirav ali kaknega oportunizma, temveč iz — nerodnosti in lahkomišelnosti.

Vprašal bi morda kdo, kaj da smo imeli opraviti tu železničarji. Železničarske organizacije niso imele s tem gibanjem nobenega stika. Vsak zase so se železničarji priključili državnim uslužbencem. Iz kolegialnosti so jim hoteli pomagati. In tu se je pokazalo, kako velika moč so železničarji. V prometno kaj neugodnem času so popolnoma zbegali ravnateljstvo, ministerstvo in rdeče železničarske krumirje. Samo tržaški dve postaji sta prouzročili to, kaj bi šele bilo, če bi bili posegli vmes organizaciji, ko so nas tovariši s proge že pritiskali, da naj oficijelno razglasimo pasivno rezistenco za vse proge tržaškega ravnateljstva?

„Slovenec“ se v svoji nedeljski številki grozno baha, da si je se svojimi nezastopnimi napadi pridobil „velikanski pomien“, da je postal prava velesila v javnem življenju avstrijskega Slovanstva, izlasti pa za — Češko!! Vsa mladostska javnost da se bavi z njim in celo tako visoka korporacija kakor je parlamentarna komisija „Slov. enota“. Doleta da ga je izredna čast, da je bila radi njega nalašč sklicana „Slovanska enota“. Take časti da ni doživel še „noben drugi častnik“. Sedaj da „Slovenec“ ni več le javno glasilo slovenskega ljudstva, ampak „odločilen faktor slovenske politike v državnem zboru“. „Slovenec“ da je „avanziral visoko“. Ali zato da velja sedaj zanj noblesse oblige! Milosten hoče biti, in ne bo motil formalnega kompromisa, ki je dosežen v „Slovanski enoti“. Podavši ta dokaz svoje milosti se povspenja na visoki tron moralista in pravičnika ter kriči od tam gori doli, da bo pisal le resnico (potem takem bi kaka zlobna duša mogla misliti, da „Slovenec“ doslej ni pisal same resnice) in da hoče čakati, kako bo ta kompromis vplival na časopisje mladostske stranke!! (Kakor da je to časopisje prvo začelo z napadi na dra Kramarja in Čeha!)

Ali hoče „Slovenec“ vedeti, kakov efekt je imel pri nas v Trstu ta njegov izbruh gorostasne megalomanije neslanega pretiravanja, odurne samohvale in — neiskrenosti? Provozročil je salve — veselosti.

Mi pa hočemo „Slovencu“ odgovoriti resno, ker ves njegov nastop je veležalostno — resen pojav v našem političnem življenju. Ker to ni več nič drugega, nego strankarska hidrofbija, ki našo narodno politiko le kompromituje čez glavo in nam utegne odgnati še jedine prijatelje, ki smo jih imeli doslej. Vedi „Slovenec“, da je tudi nam marsikaj znano izza kulis, ali ne razobešamo tega, ker nam je le za slovensko stvar in ne za senzacije, ker nočemo briljirati se svojo informiranostjo in nam ni do tega, da bi veljali za „potenco“ med časopisjem. Le toliko pravimo, da bi mogel imeti „Slovenec“ afont proti Čehom posledice, vsled katerega utegne boleti glava kakega politika — S. L. S.!

„Slovenec“ se baha s činom, ki pri drugih izživlja le strah pred bodočnostjo in globoko obžalovanje. Bije se ob prsa, ker si je pridobil žalostno slavo. Zgodovina človeštva pripoveduje o pojavi, ki se svetu le čudi. Tudi Herostrat je postal slaven, tudi o njem so govorili njegovi sodobniki in se zgražajo na njem ljudje še danes radi zločina, ki ga je zagrešil. Požigal je, da je postal slaven. Do take slave more priti vsakdo, ako ima dovolj — široko vest. Par hudih zločinov, pa bo govoril o njem ves svet.

„Slovenec“ je neznanski ponosen, da je bila radi njega sklicana „Slovanska enota“ v sejo. Ali v kak namen! Da so ga sodili in obsojali radi zločina, ki je zagrešil in ki je bil tolik, da si ga niso upali braniti niti njegovi pristaši.

Mi ne zavidamo „Slovencu“ na taki slavi in zgodovina slovenske politike ne bo blagoslovila njegovega čina.

Prosimo pojasnila. Tržaška Slovenka nam piše: Odkar je „Kolinska kavina primes“ v prodaji v Trstu se v moji hiši ni nikdar rabila nobena druga razven te. Glavni vzrok seveda je ta, ker ima od tega izdelka korist dična naša družba sv. Cirila in Metoda. V zadnjem „Braniku“ pa čitam, da le od tiste primesi gre dobiček družbi, ki ima na omotu zapisano: za družbo sv. C. in M. Zastonj sem iskala omota, zato sem se obrnila do dotičnega trgovca, ki to prodaja in ga vprašala tozadevno. Odgovoril je, da tudi on ne ve, za kak omot se gre, da ga ni nikdar videl. Komu v korist se torej prodaja vsa ta cikorijska brez omotov? Za to prosim pojasnila — morda g. Plesničarja, kateri je zastopnik vseh v korist družbi spadajočih izdelkov, kako in kje lahko spoznamo, katera cikorijska je v korist družbi?

Mladini pri sv. M. Magdaleni. — Prejeli smo: Večkrat sem opazoval v go-

stilni naše fante. Peli so najprej slovenske pesmi, a potem — po stari navadi, ali razvadi — tudi kako italijansko. To pa delajo navadno le tedaj, ko ni zraven kakega znanega narodnega moža.

Uverjen sem, da fantje ne mislijo navadno nič slabega in da delajo to le — kakor že rečeno — bolj iz stare navade. Ali tudi to navado moramo odločno grajati, ker res ni lepa, ne častna. Kedaj se n. pr. laški mladeniči spozablajo, da bi zapeli slovensko pesem?!

Tej razvadi bi mogli po mojem mnenju priti v okom tako-le: Magdalenski fantje, ki ste sinovi slovenskih starišev, ki se vam po žilah pretaka poštna slovenska kri in ki gojite ljubezen do petja, vsi pristopite k vrlému pevskemu društvu „Slava“, ki vas gotovo vsprejme z bratskimi rokami. In v tem društvu se ne boste učili le petja, ampak pridobivali si boste tudi izobrazbe, ki je človeku potrebna kakor vsakdanji kruh. S svojim pristopom boste koristili sebi in slovenski stvari. Če so nam znali naši očeti ohraniti to drago nam grudo, koliko večja je dolžnost nam, ki smo mladi in čili, da jo ohranimo potomcem! Kolika sramota bi bila, če bi sedaj dopustili, da nam jo ugrabi sovražnik.

Toda besedo graje moramo izreči tudi na naslov ženske mladine. Ne le, da naša dekleta preveč rada prepevajo laške pesmi, marveč so začele tu pa tam tudi laški govoriti med seboj. Posebno so to dekleta, ki delajo v mestu — dninarke, šivilje itd. Imamo tudi par dijakin, ki pa rade kažejo, da znajo — nemški. A vse so deteta slovenskih starišev! To je žalostno in tudi za — grešne ni častno! Proti temu zlu bo treba začeti z odločnimi nastopi. Naše geslo bodi: S Slovincem naj Slovenec le slovenski govori! Na slovenski zemlji naj se glasi slovenska pesem!!

Magdalenski fant.

Veselica pevskega društva „Slovan“ v Padričah, ki se je vršila dne 19. februarja t. l., je bila vskljud neugodnemu vremenu še precej dobro obiskana od domačega in zunanjega občinstva, posebno pa od pevskega društva „Primorec“ iz Trebiča, ki se je udeležilo v polnem številu. Nič čudnega ni, če se je kdo onega večera premišljal, bi-li se oddaljil od svojega doma v taki megli in temni noči. Ali kogar vzbujajo narodno čustvo, kogar mika lepa slovenska pesem, ta se ni prestrašil temne noči, temveč prihitel je na našo zabavo ter nam je posvedočil svoje bratstvo. Zato je naša dolžnost, da se zahvalimo vsem udeležencem, domačim in zunanjim iz sosednjih vasi Gropada, Bazovica ter posebno še p. d. „Primorec“ iz Trebiča. Dalje vsem onim, kateri so preplačali vstopnino. Zasluženo pohvalo izrekamo tudi vrlému tamburaškemu zboru „Zora“ iz Lipice, ki je veselo igral narodne komade med točkami in k plesu. Iskrena hvala torej vsem, ki so nam pripomogli na tej naši veselici.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.

Sprejmejo se: 1 knjigovodja, 1 kontorist, 0 poslovodja, 4 pomočniki mešane stroke, 0 pomočnik železniške stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 0 pomočnik špecerijske stroke, 2 pomočnika galanterijske stroke, 0 blagajničarka, 3 kontoristinj, 10 prodajalk, 7 učencev, 0 učenka, 2 potnika, 1 korespondent, 2 skladiščnika.

Službe iščejo: 2 knjigovodje, 26 skladiščnikov, 4 kontoristi, 4 poslovodji, 3 potniki, 26 pomočnikov mešane stroke, 10 pomočnikov železniške stroke, 8 pomočnikov manufakturne stroke, 14 pomočnikov špecerijske stroke, 4 pomočnikov modne in galanterijske stroke, 8 kontoristinj, 9 blagajničark, 13 prodajalk, 2 korespondenta, 2 učenca, 3 učenke.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Tržaška mala kronika.

Ukradeni dragulji. V odsotnosti zakonskih Schwale, stanujočih v ul. Farneto št. 12 so neznani tatovi udri v stanovanje s pomočjo ponarejenih ključev in ukradli iz omare raznih draguljev v skupni vrednosti 280 K. Radi suma na tej tatvini je bil aretiran 35-letni Josip Benčič, ki je bil že izgnan iz Trsta.

Smrtna nezgoda. Elizabeta Vida, stara 69 let, stanujoča v ul. Chiozza 41, III. nad. je včeraj zjutraj sušila perilo pri oknu, ki gleda na dvorišče. Pri tem jej je prišla omotica, telo je izgubilo ravnotežje in je padla na dvorišče, kjer je obležala brez zavesti. Poklicali so na pomoč zdravniško postajo, ki jo je dala prepeljati v bolnišnico. Ob 11. uri pa je umrla vsled težkih notranjih poškodb.

Koledar in vreme. — Danes: Matilda kraljica. — Jutri: Longin muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 11° Cels. — Vreme včeraj: lepo pop. oblačno, zvečer dež.

— Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura narasča. Padavine.

Društvene vesti.

Slov. akad. društvo „Adrija“ v Pragi ima dne 18. t. m. svoj prvi občni zbor v tem letnem tečaju. Razen navadnega vsopreda je na dnevnem redu še volitev odbora in eksekutive. (Lokal „U kufih oka“).

Odbor. Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer točno ob 8. uri pevska vaja za I. in II. tenor. Prosim polnoštevilno udeležbo. Pečovodja.

Društvo „Ljudski oder“. V petek dne 17. t. m. bo v „Delavskem domu“, ulica Boschetto št. 5, predaval Fran Skobl o predmetu „Pisava in njen razvoj“. Začetek predavanja ob 8. uri in pol zvečer. Vstopnina 20 stot.

Odbor „Učiteljskega društva za Trst in okolico“ ima svojo prvo letošnjo sejo v četrtek 16. t. m. točno ob 5:30 popoldne v društvenih prostorih, ulica Galatti št. 14, II. nadst. Naj nihče ne manjka, kajti pozneje ob 6. uri in pol je skupna seja vseh odsekov. Predsednik.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Rojanu vabi vse brate Sokole na redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu. Ako se ne udeleži zadostno število članov, vršil se bo občni zbor pol ure pozneje ob vsakem številu.

Čitalnica pri sv. Jakobu opozarja p. n. pevce na pevsko vajo, ki prične danes v torek točno ob 8:30 zvečer.

Pevski zbor „Učit. društva“ bo imel — kakor objavljeno — prihodnji četrtek, dne 16. t. m. točno ob 5:15 svojo pevsko vajo in sicer samo za moški zbor. Ker bo kmalu koncert in da ne bo nobeden siljen po nepotrebnem tratiti časa s čakanjem, pridimo vsi in točno ob uri, da se vaja takoj prične, posebno še, ker imajo nekateri pevci, ki so člani raznih odsekov, isti dan ob 6:30 sejo. Vzglejmo se na naših kolegih, ki so bile zadnjič polnoštevilno in točno zbrane ob določenem času. Da se nemarni privadijo na točnost, prosimo g. pevovodjo, naj začne z vajo vedno koj ob določenem uri. Se enkrat torej: vsi in točno, saj smo učitelji!

Nar. del. organizacija.

Tovariši delavci iz Lloydovega arsenala so vabljani, da se udeležijo zelo važnega sestanka, ki se vrši danes zvečer ob 8. uri v prostorih N. D. O. pri sv. Jakobu, Campo S. Giacomo 5, I. Ker se bo na tem sestanku razpravljalo o zelo zanimivih rečeh v stvari skupine same in o zadevah N. D. O. in nje prihodnosti, upamo, da nihče ne izostane. Odbor.

Delavci trgovin z lesom. Naznanja se tem potom vsem delavcem trgovin z lesom, da se vrši danes zvečer ob 8. uri zelo važen sestanek v prostorih N. D. O. v ulici Lavatoio 1, I.

Naše gledališče.

Nedeljska benefična predstava.

Prihodnjo nedeljo zvečer proslavita g. Dragutinovića in gosp. Dragutinovića svoj častni, oziroma benefični večer. To počaščenje je „Dramatično društvo“ odredilo kakor znak priznanja velikih zaslug zakon-skih Dragutinovića in naše občinstvo se, o tem ne dvomimo, s čim najboljše obiskom pridruži temu zaslužnemu priznanju ter dokaže, da zna hvaležno ceniti storjeni trud na polju naše domače Talije.

G. Dragutinović si je znal v kratki dobi svojega bivanja med nami pridobiti veliko simpatij. Začetkom tega leta je ob jako kritičnih razmerah prevzel artistsko vodstvo in režijo našega gledališča. Njegovi strokovnjaški spretnosti, sloneči na temeljiti izobrazbi in dolgoletni izkušnji, njegovi enerzi in pogumu se je posrečilo ne le, da je premagal krizo, marveč da je povsrel naše gledališče na višji nivo, toliko z izobraževanjem osebnega materijala, kolikor s podajanjem raznoličnih panog gledališke umetnosti. Njegova delavnost ga sili, da stremi čim višje, kajti njegovo geslo je: Kdor ne napreduje, nazaduje! Pri tem ima, (kar je zlasti velike hvale vredno) g. Dragutinović pred očmi v prvi vrsti vspeh stvari, skladni razvoj celokupnosti mu gre pred osebnim vspehom. — Takega moža smo tu potrebovali in pod njegovim artistskim vodstvom je zagotovljen našemu gledališču razvoj v čim dalje povzdigajoči se smeri.

Tudi kakor igralec je g. Dragutinović postal popularen. Glavni njegov znak je raznovrstnost. Kreiral je izvrstne tipe toliko v resnem, kolikor v komičnem repertoarju.

Njegov „Shylock“ je še v presvežem spominu, da bi opozorili na to njegovo sijajno umetniško kreacijo; ravno tako svež v spominu je njegov „Lothar“ v „Valčkovem čaru“. Ta dva antipoda dokazujeta najboljše, kako širok je register njegove umetnosti. — Povsod, i v najmanjši vlogi, je opaziti vestnost in inteligentno pojmovanje.

Vrlo ob strani mu stoji g. Dragutinovića, toliko podpirajoč ga v mnogostranskih poslih, ki jih nalaga režija, kolikor kakor igralka. S svojo vestnostjo in skrom-

nostjo je vedno dajala dober izgled. Postavila pa je na naš oder nekatere tipe, ki so želi splošno občudovanje, tako na pr. v „Rdečem talarju“, „Vstajenju“, „Fabričjevi hčeri“ itd.

Za benefico g. e in gosp. Dragutinovića se vprizori Lotharjeva komedija „Kralj Harlekin“. Ta komedija je bila skozi tri leta prepovedana od cenzure; še le po bolj liberalnem postopanju cenzure izza Körberjeve naredbe je postala svobodna in je vzbudila povsodi veliko senzacijo.

Prihodnja nedeljska predstava bo torej v dvojnem obziru velezanimiv večer.

Popoludanske predstave ne bo.

Vstopnice so v prodaji pri vratarici „Nar. doma“.

Danes zvečer ob 8. uri vaja ženskega pevskega zbora.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. — Danes bo z velikim zanimanjem pričakovana premijera Wagnerjeve opere „Mrak Bogov“, (Götterdämmerung); tenorsko partijo poje g. Borgatti, najboljši italijanski Wagnerjev interpret. Gledališče je že za tri večere razprodano.

POL. ROSSETTI. — Danes zvečer opereta „Valčkov čar“.

EDEN. Varijetetna predstava z nastopom bivše odaliske Fatmë.

DAROVL

— Za Ciril-Metodov ples so nadalje darovali: g. Mar. Žgavc Škedenj 2 K, g. Ana Štrukelj Opčina 1 K, „Delavsko konsumno društvo pri sv. Jakobu“ 10 K, gg. Ivan Cergol Barkovlje 4 K, Fran Leupušček Dunaj 5 K, Anton Kolar Nabrežina 6 K, Josip Rožanc Trst 4 K, I. Stefanutti Opčina 2 K, Ivan Lisjak Opčina 1 K.

— Možki CM podružnici v Trstu je plačal g. Vekoslav Kompara ob poravnavi računa za delo v šoli 4 K, ker se ni udeležil CM plesa.

Za isti namen je plačal isti podružnici, ker je bil bolan Srbin 10 kron. — Srčna hvala!

— Za podružnico CMD v Rocolu Josip Vatovec 5 K, zbrana družba 2 K.

Gospodarstvo.

Tržiška ladijedelnica. Z Dunaja poročajo, da se nižjeavstrijska eskomptna družba interesira za nakup ladijedelnice v Tržiču.

Avstrijsko pomorsko ribištvo leta 1909—1910. Oficijelni podatki o vspehu našega pomorskega ribištva v ribiškem letu 1909—1910 kaže razveseljiv napredek nasproti predminolemu letu. — Ulovili so 48,526.187 komadov nasproti 32,197.201 leta 1908—1909, ki so tehtali 13,092.012 kg nasproti 12,962.375 kg. v predminolemu letu. Ulovljene ribe in druge morske živali so bile vredne 9.741,174 Kron nasproti 9,131.960 K leta 1909—1909. Z ribolovom se je bavilo 16.351 (leto prej 15.662) tuzemskih ribičev, ki so imeli na razpolago 4037 (proti 4620 leta 1908—1909) bark, vrednih 1,852.400 K; mreže in druga priprava je bila vredna 3,316.222 K, tako da je investirano v tej produkciji 5 mil. kron.

Naša industrija za ribne konzerve je napravila: 7,366.532 škatelj v olje uloženi sardel (lani 10'8), od teh 3'5 mil. v Primorju in 3'8 mil. v Dalmaciji (lani 5'3 oziroma 5'4), 4.600 škatelj v olju konserviranih tun (tonine) in 133.868 škatelj škombrov v olju, 3'6 mil. kg osoljenih sardel (1908/09 2'7 mil.), 147.000 kg mariniranih, 2720 kg okajenih jegulj. Vrednost te produkcije je znašala 5,797.574 K, od teh 2,750.063 K v Istri in 3,047.511 K v Dalmaciji.

Tržaška posojilnica in hranilnica

reg. zadruga z omejenim poroštvom vabi na

XIX. redni občni zbor

kateri se vrši

v ponedeljek 27. marca 1911

ob 8. uri zvečer

v veliki dvorani v lastni hiši (Piazza della Caserma št. 2).

Dnevni red:

1. Letno poročilo in potrjenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom.
4. Razni predlogi.*
5. Volitev nadzorstva.

TRST, dne 14. marca 1911.

NAČELNIŠTVO.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen po § 49 zadr. pravil, se vrši drugi v nedeljo, dne 9. aprila t. l. ob 10. uri popoldne s istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsakem številu zadržnikov.

§ 50. Vsak zadržnik sme pri občnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa občni zbor ne more precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v preteht, ali če se morajo izročiti posebnemu odboru, ali nadzorstvu, ali pa načelnstvu, da se o njih poroča v bodočem občnem zboru. Ti predlogi se morajo postaviti na dnevni red bodočega občnega zbora.

Javljamo žalostno vest, da je naša ljubljena soproga, mati ozir. hči, gospa

Janja Štolfa roj. Albertini

danes po noči po kratki in mučni bolezni v 45. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb zemskih ostankov bo v torek 14. marca t. l. ob 4. uri popoldne.

V SEŽANI, 13. marca 1911.

Josip Štolfa, soproga.

Mimi Hyhlik roj. Štolfa, hči.

Vincenc Hyhlik, zet.

Ivan Albertini, oče.

Mnenje gospoda dr. a Arpada de Angyalossy

okrajnega zdravnika v Beszterize

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Med tem, ko se Vam iskreno zahvaljujem za poslano mi buteljke Vašega izdelka ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo), naznanjam Vam, da sem imel takoj priliko poskusiti ta izvrstni izdelek, ker vlada tukaj influenčna epidemija, tako, da jih je mnogo, ki se morajo že zdraviti. Neki možki in neka ženska, ki nista imela slasti do jedi, ter sta bila vsled gorlomenjene bolezni jako šibka, sta se v kratkem, skoraj neverjetnem času tako okrepčala, da sta sedaj na gotovi poti ozdravljenja. Nikdar ne zamudim prilike predpisati Vaš izdelek, kjer bo slučaj zahteval.

BESZTERIZE, 30. januarja 1908.

Dr. ARPAD de ANGIALOSSY.

Na Korzu šte. 18

se je otvorila

provizorična trgovina samo za malo časa

Prodaja se blago kupljeno od konkurzne mase Vamos.

Kolosalna partija čevijev moških, ženskih in otroških. Obleke za gospode in dečke raznih vrst. Specialne cene: nad 2000 hlač od K 3'90 iz volne in bombaža po K 1'80, kakor tudi drugih manufakturnih predmetov po najnižjih cenah za malo časa

v provizorični trgovini Korzo št. 18.

Simić & Co. - Trst

ul. S. Anastasio 8-10

OBAVLJA

Agenturske in komisijne posle

Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

G. De Vecchi & L. Skerl

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga ovsa

klaje in otrobov.

SENO prve vrste po 7 K. Ovas Ben po 17 K. Detolja po 7'50. Ogrski ovas po 19 K. Otrobi „V“ po 15'50 K. — Po 100 kilogramov na malo za razprodajo.

POHIŠTVO

SOLIDNO: in: ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Kreditno in eskomptno društvo

R. Z. O. J.

PULA, ul. Giosuè Carducci 45

R. Z. O. J.

URADNE URE: od 9—12 predpoldne in od 3—6 pop.

SPREJEMA a) hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 1/2 %;

b) vloge na tekoči račun;

c) tedenske vloge na oddelke.

DAJE članom predujme in kredite v svrhu izboljšanja njihovega položaja in gospodarstva;

PRESKRBUJE inkase, eskomptuje menice in daje informacije v vseh bančnih poslih.

Svojim članom daje društvo svete v vsem, kar se tiče različnih taks in drugih finančnih poslov.

Vesti iz Goriške.

x V Krminu začnejo že prihodnjega meseca graditi novo municipalno poslopje.

x Trasiranje nove železniške črte Gorica—Cervinjan bo kmalu završeno.

x O detomoru, ki je bil razkrit v spovednici Imakulate (kakor smo že poročali), krožijo neprestano pretirane in neresnične vesti, ki spravljajo marsikatero nedolžno žensko v velike neprijetnosti.

To in ono je policija spravila pod ključ, a nič pozitivnega jim niso mogli dokazati. Te dni je policija aretirala neko dekle iz Tolmina, družega dne neko iz Brd. Ona iz Tolmina je bila šla k zdravniku in ga je prosila, naj jo preišče in jej da spričevalo, da ni bila še mati. Ko jo je zdravnik preiskal in ugotovil, da njena trditve ne odgo-varja resnici, jo je smatral za detomorilko. Izkazalo se je pa, da ni na tem nič resničnega.

Kakor navadno v takih slučajih, tako tudi sedaj razvija občinstvo bujno fantazijo in s tem otežuje policiji zasledovanje prave storilke.

x Piva so povžili v Gorici meseca februarja 595.045 hl.

x Laški trgovci, ki imajo svoje trgovine v Raštelu, so zborovali v hotelu Union ter se bridko pritoževali, da gine laška trgovina v Gorici in predvsem ona v Raštelu. Dokler je obstajal sadni in zelenjati trg pri sv. Antonu in posebno dokler so se Slovenci zatekali predvsem v laške trgovine, se je tem dobro godilo. Tempi passati! Trga ni več, a Slovenci so se vsaj deloma izpametovali in kupujejo pri rojajih, ki pa še tako komaj za silo izhajajo. Ničče drugi ne vzdržuje umetno laške premoči v Gorici, nego ravno laške trgovine! Zato — svoji k svojim!

x Ljudsko štetje še vedno dela preglavico gospodi na magistratu. Menda nas niso še dovolj pozhili. Ta in oni je poklican na magistrat, kjer ga izprašujejo o občevalnem jeziku. Nekatera laška podjetja pa so odpovedala službe in stanovanja onim, ki so prilgasilili slov. obč. jezik. Kdaj bo konec teh lumparij?

x Od vlaka obglavljen. V petek popolnoma se je dogodila v Prvačini grozna nesreča.

Neki železniški vslužbenec po imenu Kikelj, ki ni bil v službi, je čakal pred postajo vlak, da se odpelje. Med tem, ko je Kikelj prekoračil prago, je pridrhal poštini vlak iz Trsta, ki ga je zajel in mu odnesel glavo. Sodno-zdravniška komisija se je podala na lice mesta, katere poizvedovanja so ugotovila, da je samomor izključen.

Kikelj je bil oženjen in je imel več otrok. Zdi se, da je stanoval v Trstu. V nedeljo so ga pokopali na pokopališču v Prvačini.

x Zažgal je nalašč, da bi dobil zavarovalnino, 48-letni J. Pahor iz Dola. Dokazalo se mu to sicer še ni, a vendar je bil aretiran, ker je močno osumljen.

x V zapor je hotel na vsak način čevljar Josip Verder iz Gradca, ki je prišel v Gorico, a ni mogel dobiti dela. Naprosil je redarja, naj bo toli prijazen in ga aretira, ker v zaporu da bo imel vsaj jesti in piti, a malo dela. Redar pa ga ni mogel prepričati, da ne more storiti tega. Tedaj pa ga je Verder začel zmerjati tako, da je bil redar primoran ga aretirati.

Da dobi jed in postelj, v tem pa je šel Verder menda predač, ker sodnija mu je prisodila celih 13 mesecev težke ječe z enim postom in — trdim ležiščem na mesec...

x Krida. Tereza Kenda iz Čezsoče, bivajoča v Pulji, sedaj dekla, je morala odgovarjati pred okrožno sodnijo, ker je svoječasno imela v Gorici pekarno, a je prišla v konkurz. Dolga je napravila 2419 K, imetja pa je imela 655 K, a kljub temu je delala novih dolgov. Obsojena je bila na tri dni zapore.

x Goriški župan Bombič je baje obljubil laškimi trgovci iz Raštela, da bo delal na to, da se na trg sv. Antona premesti ribji in perutninski trg.

Tako bo vsaj nekoliko oživiljen promet okoli Raštela.

x Meso je v Gorici s prvim marcem zopet prodražilo in stane sprednji del 2 K, zadnji 2 K 40 stot. kg, pečenka K 3-20 kg. V Trstu skuša mestna občina ublažiti silno draginjo mesa s tem, da je otvorila nekaj mesnic za razprodajo argentinskega mesa — v Gorici pa se ne stori ničesar!

Gospodi na magistratu se dobro godi — kaj njim mari davkoplačevalci!!

x Hlačno krilo v Gorici. V soboto se je govorilo, da se prikaže več gospic v novem hlačnem krilu pri opoludanskem koncertu mestne godbe v ljudskem vrtu. Radovednost je bila v mestu velika, a napovedanih gospic le ni bilo.

Pač pa se nahaja v izložbi slovenske trvdke Pregrad & Černetič tako hlačno krilo in istotako v izložbi laške trvdke I. Steiner v Gosposki ulici.

x Mrtvoud je zadel v vinogradu pri delu nekega Kulota iz Ločnika.

x Enoletni dobrovoljec usmrčen po nezgodi. Iz Gradca brzojavljajo o težki ne-

zgodi, ki se je pripetila povodom neke vaje dobrovoljcev tretjega polka. Bilo je predavanje o rabi orožja. V ta namen je bilo pri-nešeno več orožja v dvorano, kjer so se vršila predavanja. Neki dobrovoljec, po imenu Turkovski, je (misleč, da je nenabašena) s pištolo ustrelil proti dobrovoljcu Feliksu Orzanu iz Gorice. Pištola pa je bila nabasana in krogla je zadela Orzana v levo oko. Ostal je na mestu mrtve.

Da-si je očitno, da se je zgodila nesreča, vendar so Turnovskega odvedli v zapore. Turnovski je ves iz sebe radi te fatalne nezgode. Mrtvo truplo Orzana prepeljejo v Gorico, kjer se bo vršil pogreb v ponedeljek. Pokojnik je bil drugi sin znane- ga veletržca goriškega Ant. Orzan.

x Potrjena izvolitev. Trgovinski minist-ster je potrdil zopetno izvolitev Josipa Venutti-ja predsednikom in Josipa Mulitscha podpredsednikom goriške trgovsko-obrtno- zbornice za l. 1911.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskana beseda se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stot. Plača se takoj lns. oddelku.

Čevljarja iščem takoj. Kocjančič, Trst, ulica Donato Bramante št. 8. 460

Išče se deklico, največ 18 let staro, za pranje steklenic v skladišču piva v Trstu. Pisemne ponudbe na Inzeratni oddelku Edinosti pod št. 458. 458

Krojaške pomočnice se išče takoj. Obrne naj se na G. Galperti, ulica Barriera vecchia 13. 459

Išče se čevljarake pomagače za vsako delo. Nova čevljarna Just Taučer, ulica Montorsino št. 15. 449

Danes se je odprla nova čevljarna v Rojanu, ulica Montorsino št. 15. — Ujjudno se priporočam vsem Slovincem, da bi se posluževali v moji čevljarni. 450

Kovačija s potrebnim orodjem in stanovanjem v Vipavi se odda za več časa v najem. — Več se izve pri Jos. Petroviču v Vipavi. 454

Moške oblike za odrasle in za otroke, dežniki, klčbuki, prodaja na mesečne ali tedenske obroke. Levi, Trst, ul. Antonio Caccia št. 6, I. nadst. (v bližini Barriere v.). Edine zmerne cene. Mali obroki. 448

Vrtnar se išče za obdelovanje malega zemljišča. Prednost imajo oženjeni brez otrok. Žena bi bila zaposlena v hiši. Stalna služba. Ponudbe pod „Vrtnar št. 451“. 451

Kubarica mlada, izvežbana, lepega obnašanja, se sprejme v dobro, stalno službo. Naslov pove Edinost pod št. 452. 452

Spretna uradnica, ki slušbuje skoro 5 let v pisarni večjega podjetja na deželi, želi vstopiti v službo v Trstu ali Gorici, kot korespondentinja (slovenski in nemški jezik) ali kot knjigovodka (enostavno knjigovodstvo). Vešča je vseh pisarniških del in stroje-pisja. Sprejme tudi mesto blagajničarke v kaki veliki trgovini, kjer bi bila eventualno poleg tega tudi saldokontantinja in korespondentinja. Nastopi mesec dni po dnevu pogodbe ali tudi pozneje. Cenjene ponudbe pod „Služba“ na upravnisti-vo „Edinosti“. 414

MESO! MESO! Razpošiljam izvrstno vo-lovsko meso, teletino ali svinjsko meso. — Zabo- j za 5 kg prosto po poštnem povzetju za samo kron 5.— proti jamstvu. — Friedmann M., Hernisee, Ogrsko. 437

Odda se meblirana soba. — Škorklja, San- Pietro 30. 446

Dvorec (vila) tik pred smrekovim gozdom, a kostanjev m prostom sadni in vrt za zelenjavo, 5 minut oddaljen od Celja, v krasni legi, se prodaja za 30.000 kron. Natančnejše pri ins. oddelku Edinosti. 437

Gospodična večša slovenskega, nemškega, deloma tudi italijanskega je- zika v pisavi in jeziku, z lepo pisavo, in tudi dru- gače zelo izobražena, išče primerno službo. Naslov pove inzeratni oddelku. 442

Vrtnarji, kmetje! V Rojanu (Judavec) prodam okoli 2200 sežnjeve zemlje. Izvirek in kamnolom na mestu. Celo po K 3.— seženj; kosi po K 7.— seženj. Razgled na morje. Naslov pove Edinost pod 409. 409

Trgovci, obrtniki, vmirovljenci! V Kopru je na prodaj nova hiša, trg s. Marino 736 čelo na jug, stranski fronti na ulici na vahod in zapad; svetloba, zrak od treh strani; lep vrt; v vseh sobah pipa za vodo. Večina kupnine se pusti na dolgu za več let. Naslov pove Edinost pod št. 408. 408

Štev. 345/11.

Razpis službe.

Na podlagi sklepa občinskega zastopa od 6. marca 1911 št. 325 razpisuje pod- pisano županstvo službo obč. zdravnika v občini Komen. Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti na županstvo najkasneje do 30. marca t. l. Nastop službe takoj. Vsa pojasnila daje radovoljno županstvo.

Županstvo občine Komen

dne 10. marca 1911.

Župan: V. Jazbec l. r.

„KODAK“

Bogata izbira fot. aparatov vsake vrste.

ZALOGA

aparator films, stekla za fotografiranje itd.

glasovite svetovne trvdke KODAK.

R. RUFFA - Trst, Corso št. 2.

EDINI ZASTOPNIK

GLASOVITE TRVDKE „LA LUMINOSA“ V GENEVI.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturne blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

Prodajalnica čevljev v Trstu vla Barriera vecchia 38

naznanja P. N. občinstvu v mestu in okolici, da ima vedno v svoji prodajalni **VELIKO IZBERO** vsakovrstnih čevljev za gospode, gospe in otroke. Dobi se tudi **močne čevlje za delavce in težake** vsake vrste in lastnega izdelka. Sprejemajo se naročila po meri in tudi vsakovrst. poprave. Zadruga izdeluje čevlje tudi za c. kr. vojno armado v popolno zadovoljstvo.

Goljufija v blagu in izdelovanju je izključena.

Priporoča se torej slavnemu občinstvu in okolici v slučaju potrebe, da ne zamude priti v nje prodajalno.

Dve hiši

se zaradi družinskih razmer prodasti. V eni je gostilniška koncesija, edina v celi vasi, v drugi se izvršuje kovaška obrt. Kraj je jako priljubljen izletni kraj za Ljubljance. Oddaljen je le 3 kilometre od železnice. Kdor bi hotel kupiti tudi še kaj zemljišča, mu je isto na razpolago.

Poskusite FI-**GOVO KAVO „Salutin“** ki je naj-finejši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

Zaloga obuvala in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8.

Velika izbira moških ženskih čevljev. — Po-prave se izvršujejo toč-no in solidno

po zmernih cenah

Slovinci! - Hrvati! - Srbi! - Čehi!

Odprla se je

v Trstu, ulica Glosue Carducci 9

nova elegantna

hrvatsko-slovenska

BRIVNICA

BRADIČ & TIŠLJAR.

Urejena je po najmodernejšem načinu. — Za točno postrežbo se jamči. 316

Kupujte „Nar. kolek“!

:: Panificio Triestino ::

Otvoritev filijalke na Opčinah

ob sežanski cesti.

Odlikovana delavnica in zaloga

sedlovja in potnih predmetov

FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion št. 10.

Na Opčinah!

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: krste, vence, voščene sveče itd. itd.

Ima zastopstvo **Novoga Pogrebnege Podjetja iz Trsta, Corso 49.**

Sprejema naročila pogrebiv itd. itd.

JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA BARRIERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPREDI SLADČIČARNE GATTI)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago iz-vrstno in cene zmerne.